Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars
Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 107

ardui in quo etiã diminuitur ratio spei. illa eni in
quibz homo nullũ impedimẽtũ timet quasi iã nõ
reputãtur ardua. Ad .ij. dõ. q spes p se causat
delcãcõnẽ. s3 p accñs ẽ ut causet tristiciam ut sup
dictuz est. Ad .iij. dõm. q despatio in bello fit
piculosa ppter aliquã spem adiũctã. Illi eni qui
despant de fuga debilitãtur in fugiendo. s3 spant
mortẽ suã vindicare. et ideo ex hac spe acrius
pugnant. vnde piculosi hostibz siũt.

Onsequẽter considerãdũ est de timore
pº. et scdõ de audacia. Circa timorẽ
ↄsideranda sũt quatuor. Primo de
ipo timore. Scdo de obiecto eius.
Tercio de causis ipius. Quarto de effectu.
Circa pmũ qrũtur quatuor. Primo vtrum
timor sit passio anime. Scdo vtrũ sit spẽalis
passio. Tercio vtrũ sit aliquis timor naturalis
Quarto de speciebz timoris.

Ad .j. sic pceditur. vid3 q timor nõ sit passio
anime. dicit eni dam. in .iij. li. q timor ẽ vir
tus sm sistolẽ. i. ↄtractõnẽ essentie desideratiã. s3
nulla vtus ẽ passio ut pbatur in .ij. eth. g timor
nõ ẽ passio. P. omis passio ẽ effcũs ex pñtia
agentis puemes. s3 timor non est de aliquo pñti
s3 futuro ut dam. dicit in .ij. li. g timor non ẽ pas-
sio. P. omis passio aie ẽ motus appetitus sen
sitiui qui sequitur apphensionẽ sensus. sensus au
tem nõ ẽ apphensiuus futuri s3 pñtis. cũ g timor
sit de malo futuro. vid3 q nõ sit passio aie. S3
contra est q aug. in .xiiij. de ciuita. dei enumerat
timorẽ inter aliquas passiones aie. Rñsio. dõ
q inter ceteros aie motus post tristiciam timor
magis racõnẽ obtinet passionis. ut eni sup dictũ
ẽ ad rõnẽ passionis pmo quidẽ ptinet q sit mo-
tus passiue vtutis ad quã sc3 ↄparetur suũ ob-
iectũ p modũ actiui mouẽtis eo q passio ẽ effe-
ctus agentis. et p hũc modũ sentire et intelligẽ
d3 pati. Scdo mag pprie d3 passio motus appeti
tiue vtutis. et adhuc magis pprie motus appe-
titiue vtutis hñtis organum corpale qui fit cum
aliqua trãsmutacõne corpali. et adhuc ppriissiẽ
illi motus passiones dñr qui importãt aliqd no
cumentũ. manifestũ ẽ aũt q cũ timor sit de malo
ad appetitiuã potẽtiã ptinet q p se respicit bonũ
et malũ. ptinet aũt ad appetituz sensitiuũ. fit eni
cũ quadã trãsmutacõne sc3 cũ ↄtractõe ut dam
dic. et importat etiã habitudinẽ ad malũ sm q
malũ h3 quodãmõ victoriã sup aliquid. vñ ve-
rissime sibi ↄpetit ratio passionis. tñ post tristiciã
que ẽ de malo pñti. nã timor ẽ de malo futuro qd
nõ ita mouet sic pñs. Ad .j. g dõm q vtus no
minat quoddã pñcipiũ actionis. et ideo inquã
tũ interiores motus appetitiue vtutis sunt pñci-
pia exteriorũ actuũ dñr vtutes. phus aũt ne-
gat passionẽ esse vtutẽ que est habitus. Ad
.ij. dõm. q sic passio corpis nãlis puenit ex cor
pali pñtia agentis. ita passio aie puenit ex aia
li pñtia agentis absq3 pñtia corpali vel reali in-
quantũ sc3 malũ qd ẽ futurũ realiter est pñs sm
apphensionẽ anime. Ad .iij. dõm. q sensus nõ
apphendit futurũ. s3 ex eo q apphendit pñs aial
nãli instinctu mouetur ad spandũ futurũ bonuz
vel timendum futurum malum.

Ad .ij. sic pceditur. vid3 q timor nõ sit spẽa-
lis passio. dic eni aug. in li. lxxxiij. qõnũ. quẽ nõ
exanimat metus. nec cupiditas eũ vastat. nec
egtudo id ẽ tristicia macerat nec vẽtilat gestiẽs
vana leticia. ex quo vid3 q remoto timore omis
alie passiones remouẽtur. nõ ẽ g passio spẽalis
s3 gñalis. P. phs dicit in .vj. eth. q ita se ha
bet in appetitu psecutio et fuga sicut in intellcũ af-
firmacõ et negacõ. s3 negacõ nõ ẽ aliqd spẽale in
intellcũ sicut nec affirmatio. s3 aliquid ↄũe ad mul
ta. g nec fuga in appetitu. s3 nl aliud est timor qz
fuga quedã mali. g timor nõ est passio spẽalis
P. si timor esset passio spẽalis pcipue in irrõ-
nali ess3. ẽ aũt timor in ↄcupiscibili. dicit eni phs
in .ij. rethor. q timor ẽ tristicia quedã et dam. dic
q timor est vtus desideratiã. tristicia aũt et desi-
deriũ sũt in ↄcupiscibili. ut s dcm ẽ. nõ ẽ g spẽa-
lis passio cũ ptineat ad diuẽsas potentias. S3
contra ẽ q ↄdiuiditur aliis passionibz aie ut3 p
dam. in .ij. li. Rñsio. dõm q passiones aie reci
piũt spẽm ex obiectis. vnde spẽalis passio est
que hab3 spẽale obiectũ. timor aũt h3 spẽale ob
iectũ sic et spes. sic eni obiectũ spei est bonũ futu
rũ arduũ possibile adipisci. ita obiectũ timoris
est malũ futurũ difficile cui resisti nõ pt. vnde ti
mor ẽ spẽalis passio aie. Ad .j. g dõm. q oẽs
passiões aie deriuãtur ex vno pñcipio. s. ex amo
re in quo hñt adinuicẽ ↄnexionẽ. et rõne huius
cõnexionis remoto timore remouentur alie aie
passiones nõ ideo qz sit passio gñalis. Ad .ij.
dõm. q nõ omis fuga appetitus ẽ timor. s3 fuga
ab aliquo spẽali obiecto ut dictũ ẽ. et ideo licet
fuga sit quoddã gñale tñ timor est passio spẽa-
lis. Ad .iij. dõ. q timor nullo mõ ẽ in ↄcupisci
bili. nõ eni respicit malũ absolute. s3 cũ quadam
difficultate vel arduitate ut ei resisti vix possit.
s3 qz passiones irascibilis deriuãtur a passionibz
ↄcupiscibilis et ad eas terminãtur ut sup dictũ
ẽ. ideo timori attribuũtur ea q sũt ↄcupiscibilis.
d3 eni timor esse tristicia inquãtũ obiectũ timo-
ris est ↄtristãs si pñs fuerit. vnde et phus dicit
ibidem. q timor pcedit ex fantasia futuri mali
corruptiui vel ↄtristatiui. silr etiã desideriũ attri-
buitur a dam. timori. qz sic spes oritur a deside-
rio boni. ita timor ex fuga mali. fuga autem mali
oritur ex desiderio boni ut sup dictũ est.

Ad .iij. sic pceditur. vid3 q timor aliquis sit
naturalis. dicit eni dam. in .iij. li. q est qui
dam timor nãlis volẽte aia diuidi a corpe. P.
timor ex amore oritur ut dcm ẽ. s3 ẽ aliquis amor
nãlis ut dyonisius dicit. iiij. ca. de di. no. g etiã ẽ
aliquis timor nãlis. P. timor opponitur spei
ut sup dcm ẽ. s3 ẽ aliqua spes nature ut patet p
illud qd d3 ro. iiij. de abrahã. q ↄtra spem nature
in specie gre credidit. g etiã ẽ aliquis timor na-
ture. Sed ↄtra. ea que sũt nãlia ↄiter inueni-
untur in rebz aiatis et inaiatis. s3 timor nõ inueni
tur in rebz inaiatis. g timor nõ ẽ nãlis. Rñsio.
dõm q aliquis motus d3 naturalis quia ad ipm

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0107
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt